

Seriál Labyrint světa a ráj srdce

Metodika k dílu: Světlo v temnotách

Základní informace naleznete v příloze „[Jak používat metodiky Labyrint](#)“.

Popis seriálu:

V každém díle vystupují tři hlavní postavy – **Poutník** (který představuje samotného Jana Amose Komenského), **Všudybud** (průvodce, který má právo být všude a volně se pohybovat v Labyrintu) a **Mámení** (tlumočník neboli komentátor). Od Mámení dostal Poutník brýle mámení, přes které vidí vše ve světě zkresleně v růžových barvách. Ale naštěstí je schopen nad brýlemi vidět svět takový, jaký doopravdy je. Poutník vstupuje do **Labyrintu světa**, aby našel štěstí, smysl života a své životní povolání. Na začátku dostal od **Osudu** povolení si nejprve vše prohlédnout a až pak si zvolit své povolání. Vládkyní celého světa je královna **Moudrost**, ve skutečnosti **Marnost**.

Poutník nakonec ze světa utíká, volá k Bohu a obrací se do **svého srdce**.

45 min

Osnova:

1. Video – Světlo v temnotách
2. Aktivita – Bloudění
3. Aktivita – Dopis
4. Modlitba; video ukázka – Modlitba Poutníka
5. Závěr, citát Komenského

Pomůcky: min. 3-4 šátky na zavázání očí; pro všechny žáky předem připravené dopisy označené jejich jmény (viz příloha); pracovní listy; vytištěné karty se 4 charakteristikami víry a formulacemi z videa, magnety

Cíle:

1. Žáci si uvědomí, že může být dobré se v životě zastavit a přemýšlet o tom, co je podstatné.
2. Žáci zažijí, že se hodí mít dobrého průvodce, když nevidí na cestu.
3. Žáci se seznámí s osobní vírou J. A. Komenského

Hlavní myšlenka: Ať je doba jakkoliv uspěchaná nebo bouřlivá, je užitečné se občas zastavit a přemýšlet, co je v životě opravdu důležité.

6 min

1. Video – Světlo v temnotách

Pustíme video.

Kde se děj videa odehrává? *(v srdci Poutníka)*

(Učitel může mít připraven úsek videa se schodištěm, které znázorňuje srdce, aby to žákům doložil.)

Z Labyrintu světa Poutník utíká do svého srdce.

O čem to bylo? Co jste ve videu viděli? Co vás v něm zaujalo? *(ptáme se na fakta)*

Jaká nálada (pocity) z videa vyplývala? Jak to na vás působilo? *(ptáme se na emoce)*

Proč bylo na svitku jméno Jan? *(Poutník představuje Jana Amose Komenského)*

20 min

2. Aktivita – Bloudění

Cíl: Žák zažije, že potřebuje mít dobrého průvodce, když nevidí na cestu.

Popis aktivity:

Pojďme si teď vyzkoušet, jaké to je, když nevidíme na cestu.

Učitel předem nachystá osobní dopisy pro žáky (návrh v příloze), označí je jmény a rozmístí je v zadní části třídy.

Žáci se rozdělí do dvojic. Jeden bude v roli průvodce, druhý v roli bloudícího. Jejich úkolem je projít vytyčenou trasu (jednou uličkou mezi lavicemi od tabule směrem dozadu a druhou uličkou zpět k tabuli; učitel může cestu navrhnout složitější podle možností třídy). Bloudící má zavázané oči, průvodce ho vede tak, že se lehce dotýká jen jedním prstem (ukazováčkem). Během aktivity nikdo nemluví. (Teprve když jedna dvojice dojde na konec první uličky, vyrazí na trasu další dvojice.) Průvodce v té dvojici, která dojde na konec první uličky (tedy do poloviny trasy), vyhledá dopis se jménem „svého“ bloudícího a vloží mu ho do ruky. Pak dvojice pokračuje druhou uličkou zpět k tabuli.

Bloudící si zatím ponechá dopis neotevřený. U tabule si průvodce a bloudící vymění role.

Postupně se vystřídá celá třída v obou rolích. Na konci aktivity by každý žák měl u sebe mít dopis označený svým jménem. Posadí se a zatím jej neotevívá.

Učitel vede následnou reflexi.

Reflexe:

Jaké to bylo pro vás, když jste byli v roli bloudícího? Jaké to bylo v roli průvodce?

Co pro vás bylo těžké/snadné?

(Učitel může citlivě okomentovat a shrnout, co viděl – pokud někdo narazil, zakopl, prošel hladce, průvodce ho pečlivě vedl atd.)

Být průvodcem je zodpovědné, není to jednoduché. Ten, kdo je veden, mu musí důvěřovat.

Z toho vyplývá, že je důležité vybrat si spolehlivého průvodce.

Komenský v mnoha svých knihách psal o tom, že jeho celoživotním průvodcem byl Bůh.

Měl s ním osobní vztah a komunikoval s ním přímo.

Kdo podle vás může být pro člověka v reálném životě takovým spolehlivým průvodcem?

(např. rodiče, prarodiče, trenér, učitel, kamarádi atd.)

4 min

3. Aktivita – Dopis

Zkuste si z videa vybavit, jaké to pro Poutníka bylo, když otevřel dopis se svým jménem. *(Bylo to pro něj příjemné překvapení, povzbudilo ho to atp.)*

Vy nyní máte v rukách dopis také. Můžete si jej otevřít a potichu každý sám pro sebe přečíst. *Necháme žákům chvíli ticha na přečtení dopisu.*

Uzavřeme slovy:

Kdyby někdo chtěl na dopis zareagovat, můžete za mnou kdykoliv přijít nebo mi také někdy napsat.

12 min

4. Modlitba

Poutník bloudil ve světě a hledal útěchu, slávu a hojnost všeho. Ve svém srdci našel obrazy se svými vzpomínkami, které mu připomněly nehezké chvíle z jeho minulosti.

Bývá to tak, že člověku se vrací vzpomínky na špatné chvíle, kdy se něco nepěkného stalo. Známe to všichni – zklamání ze selhání, pocity viny, výčitky svědomí, lítost. Pocit marnosti z toho, čím jsme v životě prošli. Někdy si říkáme: „Je tohle opravdu všechno?“

A často zůstáváme v těchto výčitkách.

Poutník ale v dopise objevil svou hodnotu a zareagoval na to modlitbou.

Žáci dostanou předem pracovní listy.

- 1) *Úkolem žáků bude v průběhu videa kroužkovat v pracovních listech jen ty formulace, které zazní v Poutníkově modlitbě.*

Pustíme video ukázkou – Modlitba Poutníka. Žáci dávají pozor a kroužkují.

To, co zaznělo v Poutníkově modlitbě, nám ukazuje, co charakterizuje jeho víru. Pojdme se na to podívat.

- 2) *Žáci postupně čtou formulace, které si zakroužkovali. Pokud je jejich volba správná, chodí k tabuli a formulaci přiřazují magnetem k jedné ze čtyř charakteristik víry na tabuli.*

Pomůcky: vytištěné karty se 4 charakteristikami víry a formulacemi z videa, magnety

Možné přiřazení:

Charakteristiky víry	Formulace
pokora*	bloudil jsem; ztratil jsem sám sebe
důvěra	zde jsem, vezmi si mě
správné nasměrování	ulož mi, co se ti líbí; obrať mne, k čemu chceš; mluv ke mně, ať poslouchám
potřeba odolnosti	dej, ať to unesu; ať na to stačím

* Učitel může vysvětlit, že pokora je opakem pýchy.

Formulace, které v modlitbě nezazněly (a které tedy žáci neměli zakroužkovat):
 jsem bezcenný; vzdávám to a končím; nemá smysl žít; všechno je marnost; zvládnou to sám;
 Bože, udělej to za mě; nic dobrého už mne nečeká.

Komenský nám ve svém díle *Labyrint světa a ráj srdce* ukazuje, co pro něj znamená mít osobní víru v Boha: Je pokorný, důvěřuje Bohu, nachází u něj správné nasměrování, vidí, že potřebuje odolnost. Komenský o tom ve svém díle nejen psal, ale také to ve svém životě opravdu žil.

Někteří lidé si myslí, že víra znamená přestat přemýšlet, rezignovat na život nebo že víra je jenom pro slabé. Ale podívejme se na Komenského, jak byl statečný a co všechno dokázal. Rozhodně to nebyl žádný slaboch.

Příběh z Komenského života:

V Lešně vypukl roku 1631 mor a mnoho lidí umíralo. Komenský a mnoho dalších křesťanů, kteří do Lešna utekli před pronásledováním z Čech a Moravy, se začali o umírající starat. Měli na mysli tu správnou věc a správné nasměrování, o kterém jsme mluvili před chvílí, a to je vedlo do akce. Přijímali nemocné do svých domovů, s láskou o ně pečovali až do smrti. Ostatní obyvatelé města naopak umírající odmítali, nechávali je umírat v strašných podmínkách a po smrti je ani nepohřbili, ale jen zahrabali a psi mrtvá těla vyhrabávali. Čeští křesťané žijící v Polsku ze smrti neměli strach. Nebáli se toho, že se od nemocných mohou nakazit. Prokázat milosrdenství a pomoc trpícím bylo pro ně přednější než jejich vlastní život.

3 min

5. Závěr, citát Komenského

Poutník v celém příběhu díla *Labyrint světa a ráj srdce* bloudil světem a hledal marně svoje štěstí. Pak vstoupil do svého srdce, kde našel dopis od Ježíše a uvědomil si svou hodnotu. Na konci pak odchází zpátky do světa, ale s novou perspektivou, s novou nadějí.

Mám teď osobní otázku:

Kde jsi teď ty? Bloudíš po světě a hledáš svoje štěstí? Hledáš svoje místo?

Nacházíš ve svém srdci obrázky, které bys tam raději vidět nechtěl?

Toužíš ve svém životě něco změnit?

Startovacím bodem je uvědomit si, že jsi důležitý, že máš svoji hodnotu.

V tom by ti mohl pomoci dopis, který jsi dostal. Přečti si jej doma ještě jednou.

Udělej si čas a najdi si klid na to, aby ses obrazně řečeno podíval do svého srdce.

Pokud nejsi spokojen s tím, co tam vidíš, zkus najít alespoň jednu věc, kterou bys mohl začít dělat jinak.

Komenský to viděl jednoznačně:

„Pravé upokojení mysli naučil jsem se hledat v Bohu.“